

NYA ARGUS

Nr 5

1991

Ragnar Granit med kaptensmössa 1956. Foto B. Frankenhauser.

Kommentarer

<i>Tom Reuter</i>	Ragnar Granit 1990–1991
Skalpellen fallit ur experimentatorns hand
<i>Nils Erik Wickberg</i>	Alvar Aalto i helfigur I
<i>Caterina Stenius,
Sven Willner, Tom Östling</i>	Tre mothugg om musik och publik
<i>Carita Backström</i>	Fantasins hemländer
<i>Pia Maria Flodin</i>	De klarsynta humanisternas återkomst
<i>Christer Laurén</i>	K-ismernas sammanbrott
<i>Karin Petherick</i>	Den mångstämmige Hjalmar Bergman

Ragnar Granit 1900–1991

Skalpellen fallit ur experimentatorns hand

Budet om Ragnar Granits död i Stockholm den 13 mars kom överraskande. I maj i fjol sade han med stor bestämdhet att han tänkte bli nitiotvå, och hans brev andades in i det sista storandliga styrka.

När budet kom reagerade massmedia i Finland med förlägen tystnad. Som en av hans nervfysiologiskt orienterade bekanta känner jag därvidlag en viss skuld. Det kändes övermäktigt att formulera något som var hans skarpsinne och hjärtevärm värddigt. Kanske jag också kan förklara min tvekan såhär: alltsedan sin ungdom umgicks Ragnar Granit ledigt med sina likar, påminnande sina lyssnare och läsare om vad Carl von Linné, Charles Darwin eller Hermann v. Helmholtz sade vid ett eller annat tillfälle. Det känns som om någon från *den* inre kretsen borde ta till pennan.

Ragnar Granits andliga kreativitet utspelades inom ett svårtillgängligt område, och substansen i hans insats låg ofta i de experiment han och hans medarbetare gjorde. Det ligger därför i sakens natur att han kommer att förbli relativt anonym för en bredare finländsk publik. Observera dock att det inte råder någon brist på skriftliga källor på olika populariseringsnivå!

Nedan skall jag bara försöka besvara den enklaste av frågor; hur kom det sig att en skolpojke från Norsen i storfurstendömet Finland utvecklades till en av de stora auktoriteterna inom 1900-talets nervfysiologi. Min text skall ses som en personlig och mycket förenklad

spegling av det envar kan läsa i, och mellan raderna i, Granits egen bok *Hur det kom sig*.

*

Jag väljer att belysa Ragnar Granit genom att beskriva hans två (enligt min mening) mest centrala identifieringsobjekt, hans farfar Jeremias i Korpoström och hans lärare Charles Scott Sherrington i Oxford, den förre var viktigast mycket tidigt och mycket sent under Ragnars levnad, den senare under hans professionella år. Identifieringen med Sherrington är skriftligen dokumenterad, den med farfadern tog sig närmast uttryck i "Raggens" pietetsfulla restaurering av kaptensbostaden i Vikminne, Korpoström. Där tillbringade Raggen sina somrar, och när jag i juli 1988 intervjuade honom där, och han lät fotografera sig i kaptenssoffan, tyckte jag mig se vem Raggen önskade leva upp till.

Lena Lindén (f. Ringbom) har i boken *Flicka på skepp* beskrivit Jeremias och kaptensbostaden såhär:

"Sval, nystärkt vit var salen. De rosa ränderna på möbelöverdragen gav blott en svag värme åt rymden kring Morfars väldighet. Här samlade han sommarsöndag efter sommarsöndag sina avkomlingar till husandakt. Hans röst dundrade emot dem från soffan i hörnet. En väldig kommandostämman, som ljudit på de flesta av världens hav, på skonare, briggar och barkskepp. Vad han sade ekade ofattligt, men hans intensi-